

18 ส.ค.

วันวิทยาศาสตร์แห่งชาติ.....รู้จัก.....พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย

นำเสนอเมื่อ : 14 ส.ค. 2552

พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย

ในเดือนนี้มีวันสำคัญอีกหนึ่งวันที่สมควรกล่าวถึง นั่นคือ "วันวิทยาศาสตร์ไทย" ตรงกับ วันที่ 18 สิงหาคม ของทุกปี วันนี้จะนำเสนอเรื่องราวของพระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทยคะ

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชสมภพเมื่อ วันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ.๒๓๔๗ ตรงกับวันพฤหัสบดี ขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีชวด จศกจุลศักราช ๑๑๖๖ ทรงเป็นพระราชโอรสองค์ที่ ๒ ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย และสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี ณ พระราชวังเดิม พระเจ้ากรุงธนบุรี เมื่อพระชนมายุย่างเข้า ๙ พรรษา (พ.ศ. ๒๓๕๖) สมเด็จพระบรมชนกนาถ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จัดให้มีพระราชพิธีลงสรงเป็นครั้งแรก ในกรุงรัตนโกสินทร์ ได้ดำรงพระราชเกียรติยศรับพระราชทานพระนามจารึกในพระสุพรรณบัฏว่า "สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ เจ้าฟ้ามงกุฎสมมติเทววงศ์พงศৌวารักษ์ตรียวราชดิยราชกุมาร" ปรากฏตามอนุทินราชชนสมมติ เรียกพระนามว่า "**ทูลกระหม่อมฟ้าพระองค์ใหญ่**"

ในปี พ.ศ.๒๓๙๔ (พระชนมายุได้ ๔๗ พรรษา ทรงผนวชมาได้ ๒๗ พรรษา) พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวสวรรคต พระบรมวงศานุวงศ์ เสนาบดี และข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ได้เขากราบถวายบังคมทูลอัญเชิญเสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ สืบพระราชสันตติวงศ์ รัชกาลที่ ๕ โดยมีพระราชปรมารภิไชยโดยย่อว่า "**พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหามงกุฎพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว**" นับตั้งแต่เสด็จขึ้นครองราชย์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเริ่มสร้างความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่าง พระมหากษัตริย์กับ อาณาประชาราษฎร์ ให้เข้ากับกาลสมัยในรูปแบบใหม่ อย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน การเปลี่ยนแปลงนี้ เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่พระองค์ ทรงอยู่ในสมณเพศนานถึง ๒๗ พรรษา ได้เสด็จจรดงค์ไปยังหัวเมืองต่างๆ เป็นโอกาสให้ทรงได้รับรูสภาพความเป็นอยู่ โดยแท้จริงของราษฎรสวนใหญ่ด้วยพระองค์เอง นับเป็นประสบการณ์ที่มีค่ายิ่ง และเป็นการเตรียมพระองค์เพื่อปกครองบ้านเมืองในอนาคตดู เป็นอย่างดี ประกอบกับลัทธิจักรวรรดินิยม ที่แผ่ขยายมายังประเทศใกล้เคียงในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และในทวีปเอเชีย ทำให้พระองค์ทรง ตระหนักว่า ถึงเวลาแล้วที่ประเทศสยาม จะต้องยอมรับอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตก และเร่งปรับปรุงประเทศให้ทันสมัย โดยทรงปฏิบัติ พระราชกรณียกิจในหลายๆ ด้านไปพร้อมๆ กันด้วยพระบรมราโชบายที่มีทรศนะไกล และด้วยความสุขุมคัมภีรภาพ คือ

๑. ด้านการต่างประเทศ
๒. ด้านการเสริมสร้างความมั่นคงและการป้องกันพระราชอาณาจักร
๓. ด้านการปฏิรูปการปกครอง
๔. ด้านการทํานุบำรุงอาชีพของราษฎรและการปฏิรูปทางเศรษฐกิจ และการคลัง

๕. ด้านบำบัดทุกข์บำรุงสุขของราษฎร
๖. ด้านบำรุงศึกษาศาสตร์
๗. ด้านพระราชพิธี ประเพณี ธรรมเนียม
๘. ด้านพระศาสนา
๙. ด้านการก่อสร้าง

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเล็งเห็นว่า การศึกษาศาสตร์ใหม่ เป็นสิ่งจำเป็นในการปรับปรุงบ้านเมืองให้ทันสมัย เป็นที่ยอมรับของประเทศมหาอำนาจตะวันตก ทรงสนับสนุนงานริเริ่มจัดการศึกษาศาสตร์ใหม่ โดยคณะมิชชันนารี อย่างดียิ่ง ทรง เป็น "องคิชาการ" ทรงใฝ่พระทัยศึกษาด้วยพระองค์เอง ทั้งในด้านประวัติศาสตร์ วรรณคดี ปรัชญาศาสนาต่างๆ ภาษาต่างประเทศ คณิตศาสตร์ และดาราศาสตร์

สุริยุปราคาเต็มดวง 18 สิงหาคม 2411 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงคำนวณการเกิดสุริยุปราคาเต็มดวงทรงศึกษาด้วยพระองค์เอง ทรงพยากรณ์ล่วงหน้าถึง 2 ปี และปรากฏการณ์เกิดขึ้นตรงตามที่ทรงคำนวณไว้ทุกประการ

ณ วันอังคารที่ ๑๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๔๑๑ เป็นวันสำคัญที่พระองค์ท่าน, ตลอดจนบรรดาผู้โดยเสด็จ และผู้มาเข้าเฝ้าทั้งไทยและเทศต่างเฝ้ารอ คำพยากรณ์จากการคำนวณทางดาราศาสตร์, ก็ปรากฏว่า เมื่อเวลา ๑๐.๑๖ น. ท้องฟ้าเหนือชายทะเล บ้านหว้ากอ ซึ่งแต่เดิมปกคลุมด้วยเมฆฝนก็พลันกระจ่างมองเห็นดวงอาทิตย์โรย, พอรู้ว่าสุริยุปราคาได้เริ่มขึ้นแล้ว, จนกระทั่งเวลา ๑๑.๓๖ น. กับอีก ๒๐ วินาที ก็จับเต็มดวง, ซึ่งกินเวลาจับเต็มดวง ทั้งสิ้น ๖ นาที กับ ๔๕ วินาที. เล่ากันว่า "เวลานั้นมืดเหมือนเวลากลางคืน เวลาพลบค่ำ คนที่นั่งไกลๆก็แลดูไม่รู้จักหน้ากัน" ทามกลางความมืดจากสุริยุปราคานั้น, **พระบารมีขององค์พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทยก็เจิดจรัสแจ่มฟ้า** พระองค์ทรงสามารถคำนวณการเกิดสุริยุปราคาเต็มดวง ที่ตำบล หว้ากอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้อย่างแม่นยำ ไม่คลาดเคลื่อนแม้แต่วินาทีเดียว ซึ่งเป็นการพิสูจน์ผลการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์ครั้งยิ่งใหญ่ และครั้งแรกของชาติไทย จนเป็นที่เลื่องลือในวงการดาราศาสตร์ทั่วโลก ซึ่งเป็นประวัติศาสตร์ที่น่าภาคภูมิใจยิ่งของประเทศไทย

ตำบลหว้ากอ เมื่อครั้งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชดำเนินทอดพระเนตรการเกิดสุริยุปราคา ปี พ.ศ. 2411 พระตำหนัก 3 ชั้นที่ประทับสร้างด้วยไม้ไผ่ผาซึก มุงจาก และใบตาลแหง รื้อทำด้วยกิ่งไม้

เมื่อวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๒๕ คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้กำหนดพระเกียรติยศแด่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว "พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย" องค์ปฐมตำริสร้างไทยกาวทันโลก และกำหนดให้วันที่ ๑๘ สิงหาคม ของทุกปี เป็น "วันวิทยาศาสตร์แห่งชาติ" **เพื่อยกย่องและเชิดชูพระมหากรุณาธิคุณและเกียรติยศของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว** นอกจากนั้นในฐานะหน่วยงานที่รับผิดชอบในการเร่งรัดส่งเสริมและสนับสนุนการไขวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้ เกิดประโยชน์สูงสุด ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของประเทศ ได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งภาครัฐและเอกชน จัดกิจกรรมวันวิทยาศาสตร์แห่งชาติ เพื่อยกย่องสดุดีพระเกียรติยศของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว "พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย" และเพื่อกระตุ้นสำนึกและเสริมสร้างความเข้าใจให้ประชาชนในทุกๆระดับได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่มีผลต่อการพัฒนาฐานะของประเทศให้ดีขึ้น

ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๒๗ ได้จัดงานสัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติขึ้นเป็นครั้งแรก ระหว่างวันที่ ๑๙-๒๔ สิงหาคม ๒๕๒๗ โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ ได้ร่วมมืออย่างใกล้ชิด กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในสวนกลางและสวนภูมิภาค จัดกิจกรรมขยายออกไปอย่างกว้างขวางและพร้อมเพรียงกันทั่วประเทศ

ความร่วมมือดังกล่าวก่อให้เกิดพลังสำคัญในการกระตุ้นให้ประชาชนและเยาวชนไทยมีความตื่นตัว และเห็นความสำคัญของบทบาทของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีต่อการพัฒนาประเทศมากยิ่งขึ้น ซึ่งทำให้คณะรัฐมนตรีได้เล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการจัดงานข้างต้น ดังนั้น เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๒๘ คณะรัฐมนตรีจึงได้อนุมัติให้กระทรวงวิทยาศาสตร์ ดำเนินการจัดงาน "สัปดาห์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ" เป็นประจำทุกปี ระหว่าง วันที่ ๑๙-๒๔ สิงหาคม และอนุมัติให้จัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินการจัดงานตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๙ เป็นต้นมา

ข้อมูลจากwww.zheza.com